

LISTOVNIK – DELOVNI LISTI

Pred vami je izbor delovnih listov, ki so jih izvajalci aktivnosti v večnamenskih centrih pripravili v okviru strokovnega usposabljanja za seznanitev z listovnikom kot posebno obliko vzgojno-izobraževalnega dela z romskimi otroki, ki je potekalo pod strokovnim mentorstvom naše strokovne sodelavke Alenke Kovšca in dr. Tanje Vec Rupnik z Zavoda Republike Slovenije za šolstvo v šol. l. 2016/2017.

Pri pripravi učnega gradiva v skladu s tem pedagoškim pristopom smo se dotaknili določenih ključnih tem, ki zanimajo romske otroke, in za katere smo po poizvedovanju na terenu presodili, da je dobro, da skupaj z njimi o njih razmišljamo. Določene izbrane teme obravnavajo obstoječe tabu teme, predsodke in stereotipe v romski skupnosti, druge spodbujajo celostni otrokov razvoj.

Osnovni namen listovnika kot oblike vzgojno-izobraževalnega dela z romskimi otroki je sicer v tem, da otrok vse svoje izdelke in dosežke z Vašo pomočjo zbira v zbirno mapo (listovnik oz. portofolio), ki jo sam, skupaj s starši ali strokovnimi delavci vedno znova lahko vzame v roke. Na ta način lahko tudi sam spremlja svoj napredek in razvoj, kar deluje spodbudno, pozitivno in motivacijsko na njegovo nadaljnje delo.

V nadaljevanju boste našli izbor najzanimivejših in najuporabnejših učnih gradiv, ki so nastali kot delovni listi v okviru omenjenega usposabljanja in smo jih tudi sami preizkusili v okviru izvajanja vzgojno-izobraževalnega dela v romskih naseljih. Predstavljeni materiali naj Vam sicer služijo le kot vodilo pri Vašem terenskem delu, ki lahko prilagodite glede na dane pogoje dela ter na prepoznane potrebe in interese otrok in staršev.

V želji, da vam bo zbrano gradivo v pomoč pri Vašem delu, vam želimo uspešno delo še naprej!

Ekipa projekta Skupaj za znanje

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

MOJ LISTOVNIK

Skupaj za znanje

Moje ime in priimek:

Starost:

Naslov:

KO SE SREČAMO Z NEČIM NEVSAKDANJIM ...

vir slike: <http://www2.arnes.si/~osngjp3/predstavitev.htm>

Jutri bo v vaš razred prišla nova sošolka. Ime ji je Nina. Z družino so se preselili iz Ljubljane v Novo mesto. Nina ima dolge, rjave lase, krasen nasmeh in lepe ocene. Njen najljubši predmet je slovenščina. Pri urah telovadbe pa Nina le opazuje... Nina ne more hoditi. Nina je na invalidskem vozičku...

Zapiši / nariši, kaj lahko ti narediš, da se bo Nina v tvojem razredu počutila dobro?

NAVODILA ZA IZVAJALCE: KO SE SREČAMO Z NEČIM NEVSAKDANJIM ... (1., 2., 3. TRIADA)

AVTORICA: KATJA ŽIBERT

CILJ V tej dejavnosti:

- Otroci razmišljajo o drugačnosti.
- Otroci razvijajo empatijo.
- Otroci razpravljajo o drugačnosti.
- Otroci premagajo strah in izgubijo neprijetne občutke pred ljudmi, ki so že na videz drugačni.

POTEK

- 1. Korak:** Pogovor o junaku/junakih v zgodbi ter o dožemanju njegove »drugačnosti« s strani drugih. Otroci ob knjigici izražajo svoje videnje drugačnosti ter ga primerjajo videnjem likov, ki nastopajo v zgodbi.
- 2. Korak:** razdelimo delovne liste in spodbudimo razpravo z otroki o drugačnosti. Sledi pogovor.
- 3. Korak:** V skupini razpravljamo še o različnih situacijah, ob katerih so otroci doživljali oziroma se srečali z drugačnostjo, npr.:
*Smo vsi ljudje enaki? Po čem se razlikujemo?
So te razlike pomembne? Razmisli, v čem si ti drugačen, poseben od drugih?*
- 4. Korak:** otroci samostojno rešijo delovni list.
- 5. Korak:** skupaj pregledamo rešene delovne liste. Sledi evalvacija oziroma pogovor:
*Na kakšen način je bila Nina drugačna?
Kaj misliš, kako se je počutila, ko je prišla v nov razred, kjer nikogar ne pozna?
Zakaj misliš, da ji je težko? Zakaj jo je strah?
Na kakšen način je Nina drugačna od tebe?
Kako se ti počutiš, ko vidiš človeka, ki je na invalidskem vozičku?
Na kakšen način lahko taki osebi priskočiš na pomoč?*

GRADIVA

- Biet, Pascal: Ups, jaz sem pa zelen. Prev. Branka Končar. Ilustr. Pascal Biet. Radovljica: Didakta, 2001.
- Cave, Kathryn: Drugačen. Prev. Kristijan Musek. Ilustr. Chris

Riddell. Ljubljana: Educy, 2001.

- Damjan, Mischa: Veverica in nosorogec. Prev. Jana Osojnik. Ilustr. Hans de Beer. Ljubljana: Kres.
- Ely, Lesley: Luka je med nami. Prev. Simona Polše Zupan. Ilustr. Polly Dunbar. Spr. beseda Alison Stewart. Kranj: Damodar, 2009.
- Fries, Claudia: Pujša imamo za soseda. Prev. Branko Končar. Ilustr. Claudia Fries. Radovljica: Didakta, 2000.
- Makarovič, Svetlana: Veveriček posebne sorte. Ilustr. Daša Simčič. Dob pri Domžalah: Miš, 2007.
- ilkoń, Piotr: Muca Rozalinda. Prev. Janko Dolinšek. Ilustr. Józef Wilkoń. Ljubljana: Epta, 2000.

POSEBNOSTI

Prvi del, ki zajema obravnavo doživljanja čustev različnih knjižnih junakov prilagodimo knjigi, ki smo jo otrokom predstavili.

Učenci prve triade lahko svojo rešitev narišejo, v procesu evalvacije pa svoje risbe tudi ubesedijo.

Učenci druge in tretje triade lahko rešitve narišejo ali napišejo oziroma narišejo in napišejo. V procesu evalvacije svoje delovne liste in podane rešitve argumentirajo.

VIRI

MOJ JEZIK

Ljudje govorimo različne jezike.

Katere jezike znaš ti? _____

Katere jezike govorijo ljudje okoli tebe? _____

Katerih jezikov se učite v šoli? _____

Ali veš, kako se reče DOBER DAN! po angleško, nemško, špansko, modra v katerem drugem jeziku?

Mirëdita! Hallo! Ola!
Hello! Здраво! Ciao! Zdravò.

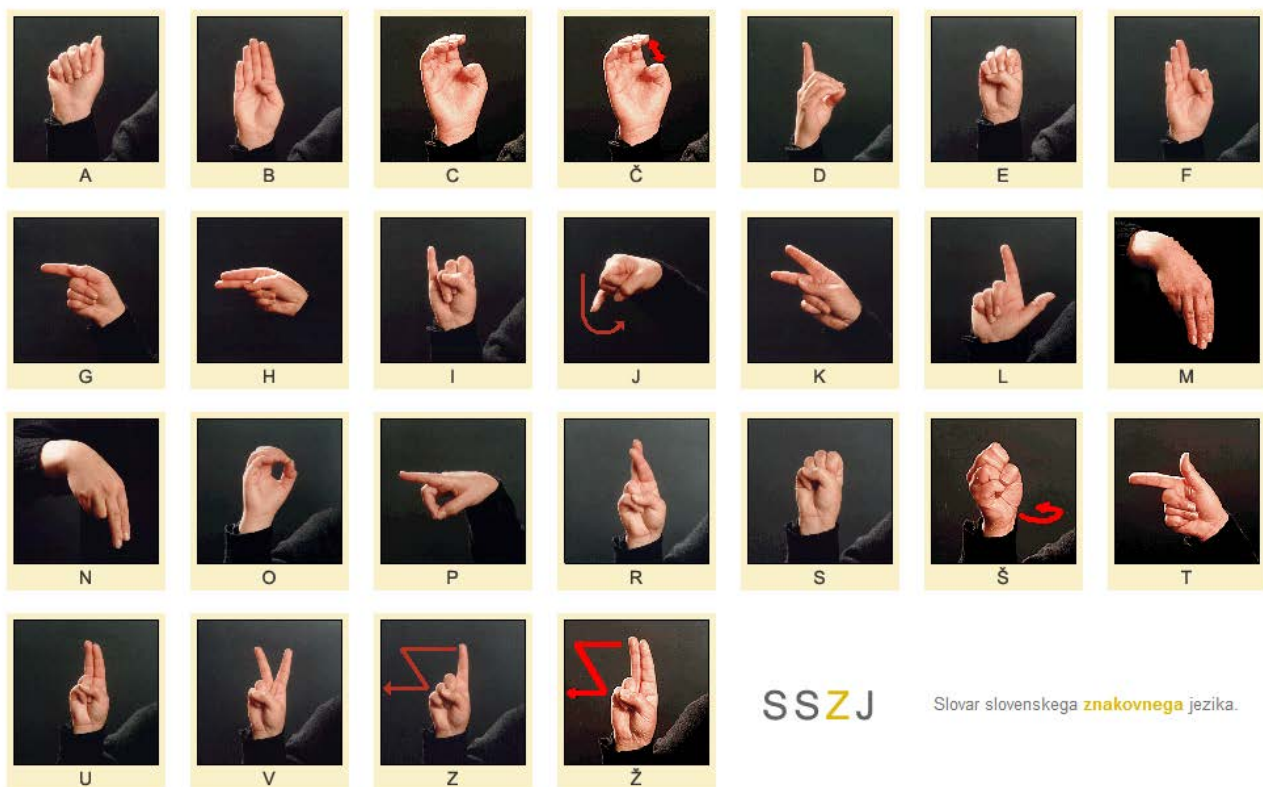
Kako se pozdravi v jezikih, ki jih znaš ti?

Nariši mini slovar. Nariši besede žunka, oblako, vođi, heleva, kham, drom. Lahko pa si izmisliš tudi svoje besede.

Ali poznaš koga, ki zna hrvaško, albansko? Ali poznaš kakšne besede v teh jezikih?

Ali veš, da obstajajo ljudje, ki težko govorijo ali pa sploh ne morejo govoriti. Velikokrat si pomagajo z znaki ali gibi. Abeceda v znakovnem jeziku je tudi eno takih pomagala.

Nauči se povedati svoje ime v tej abecedi. Vadi znake s prijateljem ali prijateljico. Nariši katere znake potrebuješ, da lahko poveš svoje ime.

<http://sszj.fri.uni-lj.si/datoteke/abecedaref.png>

Ali poznaš pregovore? Napiši kaj pomenijo!

Več jezikov znaš, več veljaš!

Kdor jezika špara, kruha strada.

Lepa beseda lepo mesto najde.

NAVODILA ZA IZVAJALCE: MOJ JEZIK (1., 2. IN 3. TRIADA)

AVTORICA: DŽENI ROSTOHAR

CILJ V tej dejavnosti udeleženci in udeleženke:

- 1) spoznajo prednost tega, da znajo jezik, ki je drugačen od jezika okolja,
- 2) spoznajo, da obstaja veliko jezikov in da nas to bogati,
- 3) se pogovorijo o različnih jezikih ter jih primerjajo,
- 4) se primerjajo z drugimi, ki tako kot oni, govorijo druge jezike,
- 5) spoznajo prednost tega, da sami znajo več (2) jezikov,
- 6) naredijo slovar nekaj besed, razumejo večjezičnost,
- 7) spoznajo, da se nekateri sporazumevajo tudi z znaki in se naučijo nekaj znakov znakovnega jezika,
- 8) razmislijo o pomenu jezika preko ljudskih pregovorov.

-
POTEK	1. korak: Izvajalec dejavnosti se z udeleženci in udeleženkami pogovori o jezikih. Poskušajo naštetih nekaj jezikov, ki so prisotni v okolju, kjer živijo. Povežejo jezike z nekaterimi osebami, ki jih poznajo.2. korak: Izvajalec pomaga udeležencu napisati besede, ki jih je izbral za svoj slovar. Besede narišejo.3. korak: Z udeleženci in udeleženkami pogleda različne slovarje in skupaj poiščejo še kakšne besede, ki jih zanimajo.4. korak: Izvajalec se pogovori o znakovnem jeziku ter o ljudeh, ki ga uporabljajo. Z udeleženci in udeleženkami se nauči nekaj znakov.5. korak: <i>preko ljudskih pregovorov se pogovorijo o pomenu jezika in razložijo pomen pregovorov. Morda lahko razmišljajo, zakaj so taki pregovori nastali.</i>
-

GRADIVA **SPLETNI SLOVAR:** <http://alava.si/>

POSEBNOSTI Posebnosti so lokalni jeziki, ki jih govorijo Romi v posameznih naseljih, zato naj izvajalec dejavnosti pred izvedbo preveri besede, ki jih želijo narisati v slovar.

Morda lahko izvajalec dejavnosti z udeleženkami in udeleženci pogleda, kako se po romsko šteje do 10 (jek, duj, trin, štar, pand, šov, ehta, ohto,inja, deš).

VIRI http://old.nuk.uni-lj.si/knjiznicarskenovice/v2/Images/upload/slike/Gibi_slika_2.png

MOJ NAJBOLJŠI PRIJATELJ ALI MOJA NAJBOLJŠA PRIJATELJICA

Najboljši prijatelj je tisti, s katerim lahko sediš na verandi, ne zineš besedice, in odideš z občutkom, da je to bil najboljši pogovor, kar si ga kdajkoli imel.

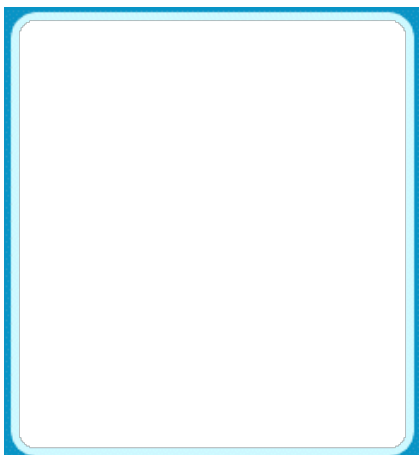

<https://www.google.si/search?q=www.izreke.net.+prijateljstvo.+slike&rlz>

- Kaj ti pomeni beseda prijateljstvo?
- Ali imaš najboljšega prijatelja?
- Ali znaš biti prijatelj?
- Kaj pričakuješ od najboljšega prijatelja?
- Ali je težko najti prijatelja, ki mu lahko zaupaš?

Napiši, kaj ti pomeni beseda prijateljstvo?

Opiši svojega najboljšega prijatelja in zalepi njegovo sliko

NAVODILA ZA IZVAJALCE: MOJ NAJBOLJŠI PRIJATELJ ALI MOJA NAJBOLJŠA PRIJATELJICA (1., 2. IN 3. TRIADA)

AVTORICA: ALEKSANDRA PESTNER

CILJ v tej dejavnosti: (opišete, kaj s to dejavnostjo dosežete, npr.:

- 1) *Otroci razmišljajo o pomenu besede prijateljstvo*
- 2) *Spoznajo kako pomembno je prijateljstvo v življenju*

-
- POTEK
1. **korak:** *razdelimo delovne liste in spodbudimo razpravo z udeleženci o najboljšem prijatelju. Otroci odgovarjajo na vprašanja prve naloge.*
 2. **korak:** *otroci, na list papirja napišejo, kaj njim pomeni beseda prijateljstvo,*
 3. **korak:** *opišejo svojega najboljšega prijatelja in zalepijo sliko,*
 4. **korak:** *drug drugemu predstavijo svoj izdelek*

GRADIVA Računalnik, knjige za iskanje informacij in pridobivanje slik

POSEBNOSTI Pri tej strategiji ni posebnosti

VIRI: [https://www.google.si/najboljsi prijatelj](https://www.google.si/najboljsi-prijatelj)
<https://www.google.si/izreke.net.,prijateljstvo.+slike>

Vsakdo si kdaj želi nastopiti pred starši, prijatelji in pokazati kaj zna.

(Foto: Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto)

1. Nariši sebe ali druge otroke, ki nastopajo.

2. Si že kdaj nastopal(a) v kakšni predstavi?

Če si, odgovori na spodnja vprašanja. Če pa še nisi nastopal, pa pojdi na naslednjo stan.

SEM ŽE NASTOPAL(A)

1. Kakšno vlogo si imel(a) na nastopu?
2. Kako si se pripravlj(a)l?
3. Kako si se počutil(a)?
4. Kaj ti je na nastopu uspelo?
5. Kaj pa bi lahko izboljšal(a)?

NISEM ŠE NASTOPAL(A)

Kaj je razlog, da še nisi nastopal(a)?

- a) Strah me je.
- b) Nisem še imel priložnosti.
- c) To me ne zanima.

Če bi že moral(a) nastopiti, bi lahko

Kako bi se pripravil(a) na nastop?

NAVODILA ZA IZVAJALCE: MOJ NASTOP (1., 2. IN 3. TRIADA)

AVTORICA: VITOMIRA BEČIREVIĆ

- CILJ V tej dejavnosti:
- 1) otroci razmišljajo o nastopanju, pripravi na nastop,
 - 2) razmišljajo o svojih nastopih ali o razlogih za nenastopanje.

POTEK Predpriprava na izvedbo dejavnosti: ogled in pogovor o kakšni prireditvi, na kateri so otroci sodelovali. Z mlajšimi se lahko ogleda kakšno prireditev tudi na televiziji ali preko spleta. Lahko pa si ogledajo in pogovorijo o prireditvi, na kateri so sami nastopali.

1. **korak:** izvajalec se z otroci pogovori o nastopanju in sodelovanju na prireditvah.
 - Ali so že nastopali? Kdaj so nastopali, pred kom, kakšna je bila njihova vloga?
 - Kako so se počutili pred publiko in po nastopu?
 - Če še niso nastopali, kje so razlogi za to, ali si to sploh želijo?
2. **korak:** Izvajalec razdeli delovne liste in otroke spodbudi, da odkrito zapišejo svoje občutke in izkušnje z nastopanjem.
3. **korak:** Drug drugemu predstavijo svoje ugotovitve.

GRADIVA Glasbena oddaja »Ciciban poje in pleše 2016«. Pridobljeno s spletne strani (15. 12. 2016)
https://www.youtube.com/watch?v=u_ODrIDz6IE

POSEBNOSTI Izvajalci lahko skupaj z otroci pripravijo nastop za starše ali kakšno drugo prireditev.

- VIRI
- a) Jernejčič A. (2012). Skrivnosti javnega nastopanja. Ljubljana: Planet GV
 - b) Fotografija – Arhiv Društva za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto

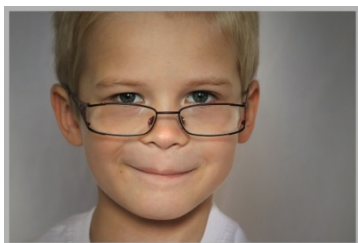
ZAKAJ IMAŠ OČALA?

Darko in Maša sta bila najboljša prijatelja. Skupaj sta se igrala in skupaj hodila v šolo. Nekega dne je Maša pri pouku opazila, da je Darko narobe prepisal s table. Mislila je, da se je samo zmotil. Potem je popoldne pri igri opazila, da ni opazil čudovitega pisanega metulja, ki je sedel na njegovo torbo. Opazil ga je šele takrat, ko mu ga je pokazala. Na zdravniškem pregledu pa so ugotovili, da Darko slabo vidi.

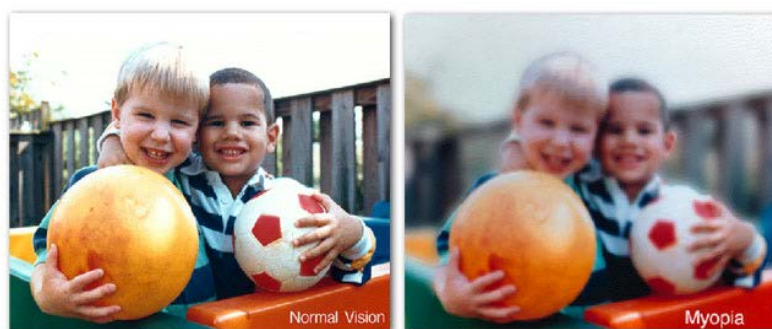
(https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/4b/Myopia_Short-sighted_Simulation.jpg)

Potreboval je očala.

(<http://zastarse.si/otroci/starsi-lahko-preprecimo-da-otrok-razvije-kratkovidnost/>)

Sedaj je zopet videl svet okoli sebe čist in lep.

(<https://wiki.aalto.fi/display/DVGT/Refractive+errors>)

Poznaš tudi ti koga, ki slabo vidi?

Ali nosi očala?

Zakaj ljudje slabo vidijo?

Kaj bi naredil/-a, če bi tudi ti slabo videl/-a?

Izvajalca prosi, da ti razloži pojma:

- optik in
- okulist ali oftalmolog.

Zdaj pa si poskušajmo narediti očala iz kartona, nadenimo si jih in se poglejmo v ogledalo.

Nariši se z očali:

NAVODILA ZA IZVAJALCE: ZAKAJ IMAŠ OČALA? (1., 2. IN 3. TRIADA)

AVTORICI: MARTA FISTER IN VITOMIRA BEĆIREVIĆ

- CILJ**
- 1) Otroci razmišljajo o drugačnosti.
 - 2) Spoznavajo različne vrste slabovidnosti.
 - 3) Razmišljajo o sebi kot osebi z očali in si očala upajo natakniti ter se z njimi pokazati ostalim.
 - 4) Otroci znajo razložiti pojma optik in okulist oz. oftalmolog.

-
- POTEK**
1. **korak:** razdelimo učne liste, se pogovorimo o Sarini in Darkovi izkušnji in se z otroki pogovarjamo ob vprašanjih na delovnem listu.
 2. **korak:** otroci s pomočjo tršega kartona izdelajo očala, pobarvajo okvirje in si jih nadenejo.
 3. **korak:** opazujejo se v ogledalu, poskušajo z njimi preživeti nekaj časa in se narišejo z očali.
 4. **korak:** po izpolnjevanju tega lista, lahko izvajalec/izvajalka prebere knjigo v romščini z naslovom Doroteja in njena očala.

-
- GRADIVA**
- trši karton, svinčnik, škarje, lepilo, barvice,
 - Brezovina, I., (2015). Doroteja in njena očala. Ljubljana: Pedagoški inštitut, RRCPI Korak za korakom

POSEBNOSTI Delovni list se da uporabiti za vse starostne skupine, pri mlajših otrocih se morda izpusti pojme optik, okulist, oftalmolog.

VIRI Internet

NEKAJ O MENI

- 1) Vsak od nas je drugačen, poseben in zanimiv. Predstavi se na svoj najljubši način – lahko se narišeš, opišeš, nalepiš svojo fotografijo ...

- 2) Zapiši nekaj podatkov o sebi:

Moja šola je _____

Obiskujem _____ razred

Rojen/-a sem bil/-a: _____

Star/-a sem _____ let

- 3) Pa še nekaj najljubših stvari ...

a) Moja najljubša barva je ...

(pobarvaj čopič)

Če jih imaš več, pobarvaj še ostale čopiče.

b) Domača žival, ki jo imaš ali ki bi jo imel najraje ...

(napiši, nariši ali jo nalepi)

c) Najraje jem ...

(napiši, nariši ali nalepi svojo najljubšo jed)

č) Če bi bil športnik/-ca, bi bil/-a ...

(napiši, nariši ali nalepi njegovo/njeno fotografijo)

d) Moj idol/ junak je ...

(napiši, nariši ali nalepi njegovo/njeno fotografijo)

e) Moj najljubši šolski predmet je _____, ne maram pa _____.

NAVODILA ZA IZVAJALCE: NEKAJ O MENI (1., 2. IN 3. TRIADA)

AVTORICI: MAJA REGINA, MARIJA ZAGORC

CILJ V tej dejavnosti (opišete, kaj s to dejavnostjo dosežete):

- 1) otroci se skozi delavnico med seboj bolje spoznajo
- 2) otroci razmišljajo o sebi in se po navodilih predstavijo
- 3) dejavnost je »icebreaker«, npr. na začetku šolskega leta

POTEK

1. **korak:** posedemo se v krogu in razdelimo listke, na katerih je zapisanih vseh 5 tem (barva, jed, šolski predmet ...), nato pa spodbudimo razpravo o tem, kako smo si med seboj različni. V skupini razpravljamo o sledečih vprašanjih:
 - a. Kako se razlikujemo po zunanosti
 - b. Kako se razlikujemo po tem, kaj imamo radi in česa ne maramo (barve, hrana, živali, idoli, šolski predmeti ipd.)
2. **korak:** otroci na listke zapišejo svoje najljubše stvari, nato pa jih predstavijo ostalim
3. **korak:** po koncu debate se otroci posedejo za mizo, razdelimo jim delovne liste, ki jih nato izpolnijo
4. **korak:** liste vložimo v njihov portfolio

GRADIVA

Lastne fotografije ali fotografije z interneta (v primeru, da lepijo)

POSEBNOSTI

Pri tej strategiji ni posebnosti

VIRI /

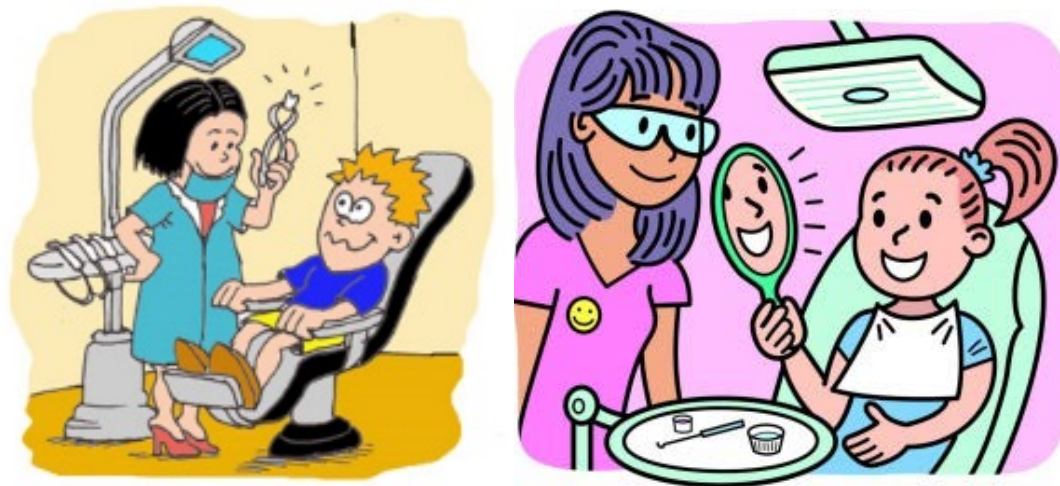
JUTR MAM ZOBARJA, MAMA BOŠ Z MANO ŠLA?

Vsak človek se prej ali slej sreča z zobozdravnikom/ico. Večkrat nas je tega strah, vendar je strah pogosto veliko večji kot to, kar se resnično zgodi.

Veš, kje dela zobozdravnik/ica v tvoji bližnji okolici? Kako se imenuje ta ustanova in kje se nahaja? Izvajalec/ka naj ti pomaga narisati pot od tvojega doma do ustanove, kjer dela zobozdravnik/ica. Doriši tudi ustanove, ki so v bližini.

Kaj zobozdravnik/ica počne? Znaš opisati vsaj nekaj njegovih/njenih delovnih nalog?

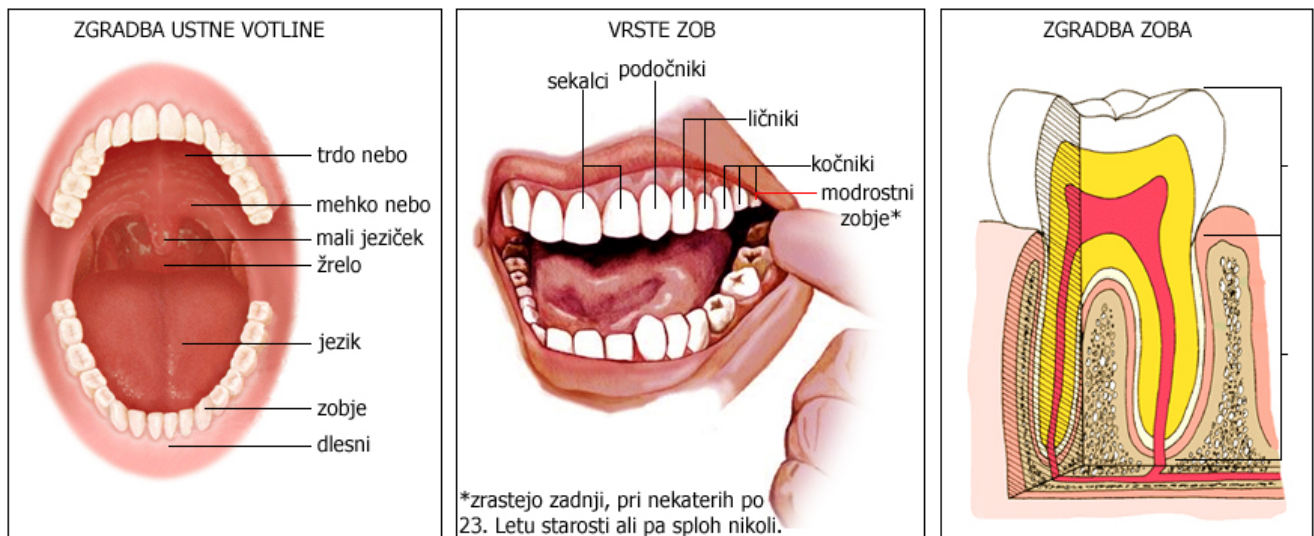
Si že kdaj bil/a pri zobozdravniku/ici? Če še nisi bil/a, opiši če je bil že kdo od tvojih bližnjih in pri čem mu je zobozdravnica pomagala?

Če še nisi bil/a, bi si želel/a, da te kdo spremlja na obisk? Za koga bi želel/a, da te spremlja?

Če si že bil/a pri zobozdravniku/ici, kakšne so bile tvoje izkušnje obiska? Si se s kom lahko pogovorila o tem?

Zakaj meniš, da sploh umivamo zobe in kolikokrat jih umivaš ti?

Poznaš zgradbo svojih zob? Tale slika ti je v pomoč. Če česa ne razumeš, lahko zaprosiš izvajalko/ca, da ti razloži vsebino slik!

Kako pogosto menjaš svojo ščetko? Morda veš, kako pogosto jo je primerno menjati? Tudi zobna pasta je pomembna in dobro je vedeti, katera je za naše zobe najbolj ustrezna.

Če želiš, se lahko skupaj naučimo še kakšno pesmico:

MOJI BELI ZOBKI (Svetlana Makarovič)

Moji beli zobki, moji beli zobki,
kakor sneg se svetijo.
Moji beli zobki, moji beli zobki,
se kar sami smejejo.

Se venomer bleščijo, nikoli ne bolijo,
ker jih vsak dan čistim,
jaz že vem zakaj.

Ko mlečni zob izgubim,
ga miški podarim: Izvoli Sapramiška,
pa novega mi daj.

Moji beli zobki, moji beli zobki,
kakor sneg se svetijo.
Moji beli zobki, moji beli zobki,
se kar sami smejejo.

ZAJČEK REPKO (Vojan Arhar)

Sem Repko zajček mlad,
si zobke čistim rad,
posebno še zvečer,
po jedi venomer.

Mi za kolače ni,
le repa mi diši,
moj dom sta dol in breg,
zobje kot beli sneg.

NAVODILA ZA IZVAJALCE: JUTR MAM ZOBARJA, MAMA BOŠ Z MANO ŠLA? (2. IN 3. TRIADA)

AVTORICA: LILI ZUPANČIČ

CILJ Otrokom pomagati predelati strah pred zobozdravnikom in jih vzpodbuditi za večjo skrb za zdravje zob.

-
- POTEK**
1. **korak:** Izvajalec otrokom razdeli delovne liste.
 2. **korak:** Če otroci ne vedo odgovoriti na kakšno vprašanje, jim pomaga z enciklopedijo/zloženko ali internetom, da jih uči uporabljati te pripomočke.
 3. **korak:** Z otroki lahko izvajalec nariše zobe, predstavi jim lahko tudi svoje izkušnje z zobozdravnikom/ico, skupaj z njimi umije zobe, da vidijo, da to počnemo vsi, tudi izvajalci. Z mlajšimi otroki lahko prebere kakšno pravljico na to temo za zmanjševanje strahov ali jih nauči pesmico o zobkih – npr. Moji beli zobki (Svetlana Makarovič), Zajček Repko (Vojan Arhar), Umij zobe (Romana Kranjčan) ipd. S starejšimi si lahko ogledamo kakšen video posnetek o zgradbi zoba.
 4. **korak:** Izvajalec povabi lokalnega zobozdravnika/ico, da pride na obisk in predstavi svoje delo ter higieno zob. Na obisk naj bodo vabljeni tudi odrasli Romi ali vsaj starši otrok.
 5. **korak:** Če kdo od otrok želi, ga spremljamo na obisk zobozdravnika ali naredimo informativen obisk za vse otroke ter se za pregled odločajo individualno (če strahu še ne zmorejo preseči).
 6. **korak:** V Večnamenskem centru lahko razmislimo, da umivamo zobe, saj jih otroci doma ne umivajo in tako lahko vzpodbudimo starše in otroke, da se lotijo tudi tega.
-

GRADIVA Enciklopedije, internet, zloženke Zdravstvenega doma.

POSEBNOSTI Po obravnavi te teme lahko preidemo k več akcijam, ki imajo lahko večji učinek na skupnost – od umivanja zob, obiska zobozdravnika v večnamenskem centru, izdelava zob iz različne mase in spoznavanje njene zgradbe...
S starejšimi otroki se lahko lotimo tudi spoznavanja uporabe zobne nitke, se informiramo o uporabi zobnih aparatov...

VIRI Russelmann, A. (2013): Novice z aleje mlečnih zobkov. Ljubljana: Založba Kres (3. ponatis).
Reichman, J. (1981): Sem Repko zajček mlad, si zobke čistim rad. Ljubljana: Železničarska tiskarna.
Makarovič, S. (1999): Saprarniška. Ljubljana: Mladinska knjiga (1. ponatis).

ČUSTVA

Čustva so zelo pomembna za naše življenje in ga bogatijo. Lahko nas varujejo, motivirajo ali nam polepšajo dan. Zaradi njih vemo, ali je neka situacija pomembna ali ne. Niso pa vsa čustva prijetna. Včasih moramo, prav zaradi neprijetnosti, kaj spremeniti. Ravno zaradi tega pa so tako pomembna.

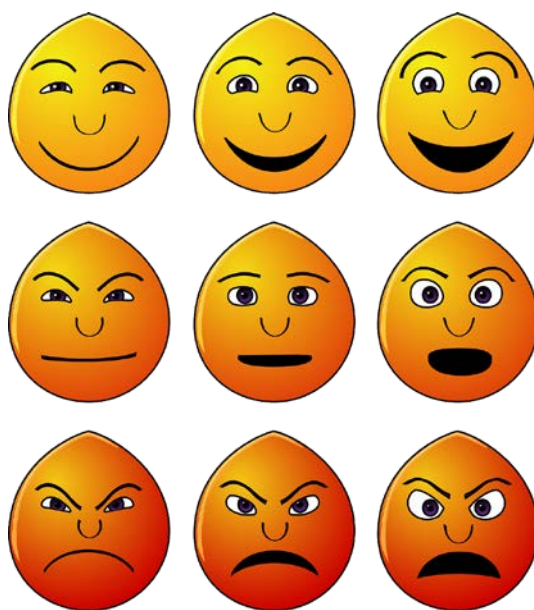
Poznamo različna čustva. Najprej se razvijejo strah, veselje, jeza, sram, kasneje še ostala čustva kot so ljubezen, zavist.

Katera čustva poznaš ti, napiši.

V katerih situacijah jih občutimo, poveži

SITUACIJA	ČUSTVO
umre nam hišni ljubljeneček	veselje
dobimo darilo	sram
imamo govorni nastop pred razredom	jeza
sošolec te zbada	žalost

Katera čustva prepoznaš na slikah. Napiši. Pokusi tudi ti, prikazati posamezno čustvo.

Kaj pa ti? Napiši situacijo, ko občutiš

Jeza _____

Žalost _____

Sram _____

Veselje _____

Strah _____

Opiši te situacije. Kaj se je zgodilo? Kaj si naredil/-a? Si se s kom pogovoril/-a? Ali si bil/-a zadovoljen/-a s svojo reakcijo? Kaj bi lahko še naredil/-a drugače? Povej ali napiši!

Spodaj je skica telesa. Razmisli o posameznih čustvih. Kje na telesu jih ponavadi občutiš? Izberi barve za posamezna čustva in označi

LEGENDA:

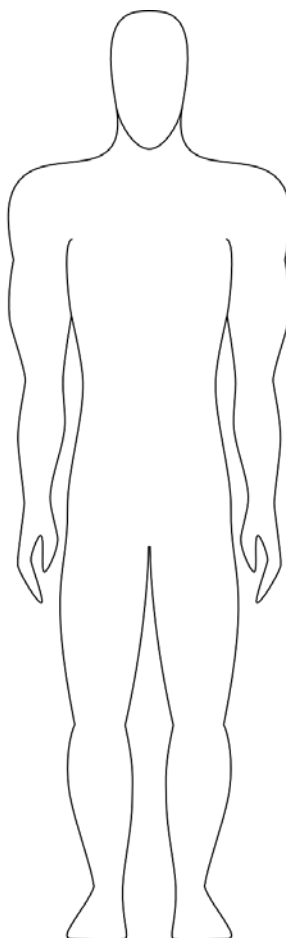
čustvo – določi barvo

STRAH –

SRAM –

VESELJE –

JEZA –

NAVODILA ZA IZVAJALCE: ČUSTVA (3. TRIADA)

AVTORICA: DŽENI ROSTOHAR

CILJ V tej dejavnosti:

- 1) Udeleženci se naučijo poimenovati različna čustva in povežejo situacije s čustvom.
- 2) Prepoznavajo nekatere čustvene izraze na obrazu.
- 3) Poiščejo in ubesedijo situacije, ko so sami občutili posamezno čustvo in razmislijo o teh situacijah.
- 4) Prepoznavajo telesne odzive ob posameznih čustvih.

-
POTEK	1. korak: razdelimo delovne liste in spodbudimo razpravo z udeleženci o čustvih. Poimenujejo čustva, jih naštejejo in zapišejo.2. korak: udeleženci povedo, kako prepoznamo različna čustva na obrazu ali telesu. Tudi sami poskušajo prikazati posamezno čustvo. Lahko opazujejo drug drugega ali pa se pogledajo v ogledalu.3. korak: spomnijo se situacij, ko so občutili čustva – strah, sram, veselje in jeza. Pogovorijo se o teh situacijah. Povedo kaj se je zgodilo, kako so reagirali? So bili zadovoljni z reakcijo, so se s kom pogovorili, bi se želeli vesti drugače ...4. korak: Razmislijo in na telesu označijo, kje čutijo posamezno čustvo.
-

GRADIVA Ogledalo

Dodatno: slike z različnimi izrazi obraza ali s situacijami ob katerih lahko govorimo o čustvih.

Fotografirate lahko vsakega udeleženca, ko prikaže različna čustva. Primerjate fotografije.

POSEBNOSTI Izvajalec aktivnosti pazi, da opredeli vsa čustva kot dobra, pomembna in potrebna. Tudi neprijetna čustva so pomembna, saj zahtevajo od nas, da nekaj spremenimo.

VIRI Hoffman, M.: Velika knjiga o čustvih. 2013. Hlebce : Zala.

<http://www2.arnes.si/~sspmkotn/edus/emocije.htm>

Milivojević, Z.: Emocije. 2008. Novi Sad: Psihopolis institut.